

แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1*
INTERNAL SUPERVISION PROCESSES DEVELOPMENT GUIDELINES
OF SCHOOL UNDER YASOTHON PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

ธีระภัทร พินิจมนตรี¹, ชยากานต์ เรืองสุวรรณ²
Teeraphat Pinitmontree¹, Chayakan Ruangsuwan²
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2}
Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University^{1,2}
Email : 658210200216@rmu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 28 คน และครู 284 คน รวม 312 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80-1.00 สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นปรับปรุง ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ขั้นตอนที่ 2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษามีค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นอยู่ระหว่าง 0.49 – 0.56 2. แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา พบ 17 แนวทาง ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศ 5 แนวทาง 2) การจัดทำแผนการนิเทศ 4 แนวทาง 3) การปฏิบัติการณ์นิเทศ 4 แนวทาง และ 4) การติดตามและประเมินผลการนิเทศ 4 แนวทาง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : กระบวนการนิเทศ; นิเทศภายใน; แนวทางการพัฒนา; ประถมศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the current situation, desirable conditions, and necessary requirements for the Internal Supervision Processes within educational institutions, and 2) to explore development guidelines for these processes, divided into two phases. In Phase 1, the current situation, desirable conditions, and necessary requirements were studied. Sample sizes were determined using Cochran's and Morgan's tables, with 28 school administrators and 284 teachers, totaling 312. The research tool was a 5-level Likert scale questionnaire with reliability indices ranging from 0.80 to 1.00. Statistical analysis included percentages, means, standard deviations, and the importance index of necessary requirements. In Phase 2, development guidelines were studied, consisting of two steps. Step 1 involved a group of experts 9 individuals using semi-structured interviews and qualitative content analysis. Step 2 involved another group of experts 7 individuals using assessment forms. Statistical analysis included means and standard deviations.,

The results showed that: 1. Overall, the current state of internal communication processes within educational institutions and their specific aspects are at a moderate level, while the desired conditions are at the highest level. The Modified Priority Needs Index from min to max was 0.49 – 0.56. 2. Competencies Development Guidelines of School Administrators found 17 guidelines, there are data analysis Internal Supervision Processes 5 guidelines, planning 4 guidelines, practices 4 guidelines and monitoring and evaluation 4 guidelines. The feasibility propriety of Internal Supervision Processes development guidelines of School overall and each aspect was highest level.

Keywords : Supervision processes; Internal supervision; Development guidelines; Primary education

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการศึกษาเนื่องจากการศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการ พัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิต ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคม และประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลก ท่ามกลาง กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีใจความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในการพัฒนาคนไทยให้เจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน โดยมี

มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนคนไทยทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการ ให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2560) ฉะนั้นการศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญที่จะขับเคลื่อนประเทศไทยให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดไว้ว่า ความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องยึดเงื่อนไขและหลักการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ คือ กำหนดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือร่วมกำกับ ดูแลใช้การกระจายอำนาจ ในการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ในกรณีนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเข้าใจกระบวนการนิเทศ ในการบริหารการศึกษา โดยใช้ความร่วมมือจากบุคลากรจากหลายภาคส่วนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาให้เกิดคุณภาพ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

การบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นบทบาทที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้นำในองค์กร โดยการบริหารจัดการของผู้บริหารหรือผู้บริหารการศึกษา จะให้ความสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมของการจัดการศึกษา คือ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาตนเองและบุคลากรทางการศึกษา สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน ลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษาและการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทางการศึกษา และสิ่งที่สำคัญคือการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ วิชาเร่าเรียนดี (2556) กล่าวว่ามีสถานศึกษาก็มีการสอนและมีการสอนก็ต้องมีการนิเทศภายในอันประกอบด้วยคุณสมบัติด้านมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบ ความรู้ ความสามารถทาง วิชาการและความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายในเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้นิเทศการศึกษา การจัดการนิเทศภายในสถานศึกษากระทำได้หลายรูปแบบการที่ผู้บริหารจะเลือกใช้รูปแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับขนาดของสถานศึกษาและความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นสำคัญกระบวนการนิเทศ ภายในเป็นกิจกรรมหรือวิธีการที่ครูภายในสถานศึกษาร่วมมือกันในการช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกัน และกัน ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนครูและผู้บริหารการนิเทศเป็น การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนโดยกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ร่วมมือกันในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอน จึงทำให้การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงและเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพการสอนของครู รวมทั้งพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน (วัชรา เล่าเรียนดี, 2554) โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 1 มีการจัดระบบบริหารองค์กร การประสานงานการให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ติดตามการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาบริหารจัดการได้อย่างสะดวก รวมถึงมีการพัฒนากลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จุดเด่นของสถานศึกษาในสังกัด สถานศึกษาส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ใช้กระบวนการ PLC อย่างจริงจังต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูใช้ กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน PLC และระบบนิเทศภายในสถานศึกษา มีความจริงจังต่อเนื่อง ส่งเสริมการพัฒนา นวัตกรรมและวิจัยในชั้นเรียน มีการวางแผนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้บรรลุเป้าหมาย แต่จุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาในสังกัด สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง และเข้มแข็ง (รายงานการนิเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 1, 2565) ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งชัชดาพร เวชชาติ (2557) การจัดการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า กระบวนการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีความแตกต่างกัน ขาดความต่อเนื่องและความเป็นเอกภาพที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ อีกทั้งในการนิเทศภายในของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 1 ยังไม่เป็นที่น่าพอใจกับทุกฝ่ายซึ่งผู้บริหารต้องเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงและมีบทบาทสำคัญในการแสดงการนิเทศภายในสถานศึกษา

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษา โดยการนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน จึงจำเป็นต้องเร่งศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูประสบความสำเร็จในการดำเนินงานของการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบถึงกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ที่ผู้บริหารและครูสามารถใช้ในการดำเนินงานภายในสถานศึกษาต่อไป

3.2 เพื่อเป็นข้อมูลในการใช้ปรับปรุงการบริหารสถานศึกษา และพัฒนากระบวนการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1

3.3 ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาสำหรับผู้สนใจต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) (ชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ, 2562) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยโสธร เขต 1 1,657 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 28 คน และครู 284 คน รวม 312 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึง ใน ไพศาล วรคำ, 2562) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบ่งเป็นขนาด ของสถานศึกษาและสถานภาพ และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ซึ่งสอดคล้องกับ อีระภัทร พินิจมนตรี และชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ. (2566) ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ตั้งแต่ 0.44 - 0.75 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ ตั้งแต่ 0.45 - 0.94 ส่วนค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.94 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.96 ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1

กระบวนการนิเทศภายใน สถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{Modified}	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
1. การวิเคราะห์ข้อมูลในการนิเทศภายใน	3.04	1.01	ปานกลาง	4.74	0.62	มากที่สุด	0.56	1
2. การจัดทำแผนการนิเทศภายใน	3.16	1.00	ปานกลาง	4.71	0.53	มากที่สุด	0.49	4
3. การปฏิบัติการนิเทศภายใน	3.07	1.00	ปานกลาง	4.72	0.57	มากที่สุด	0.54	2
4. การติดตามและประเมินผลการนิเทศภายใน	3.13	1.06	ปานกลาง	4.70	0.62	มากที่สุด	0.50	3
โดยรวม	3.10	1.02	ปานกลาง	4.72	0.58	มากที่สุด	0.52	

จากตารางพบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$, S.D. = 1.02) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ ดังนี้ การจัดทำแผนการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 3.16$, S.D. = 1.00) การติดตามและประเมินผลการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 1.06) การปฏิบัติการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 3.07$, S.D. = 1.00) และการวิเคราะห์ข้อมูลในการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = 1.01) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลในการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.62) การปฏิบัติการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.57) การจัดทำแผนการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.53) และการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นฉบับปรับปรุงโดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.52 (PNI_{Modified} = 0.52) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นอยู่ระหว่าง 0.49 – 0.56 โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงไปหาต่ำมีลำดับดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลในการนิเทศภายใน (PNI_{Modified} = 0.56) การปฏิบัติการนิเทศภายใน (PNI_{Modified} = 0.54) การติดตามและประเมินผลการนิเทศภายใน (PNI_{Modified} = 0.50) และการจัดทำแผนการนิเทศภายใน (PNI_{Modified} = 0.49) ตามลำดับ

5.2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

ตอนที่ 1 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

ตารางที่ 2 แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาโยธธา เขต 1

กระบวนการนิเทศ	แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา
1. การวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศภายในสถานศึกษา	1.1 ผู้บริหารจัดทำโครงสร้างในการดำเนินการนิเทศ และกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินงาน
	1.2 ผู้บริหารและครูควรทราบสภาพการศึกษาปัจจุบันปัญหาและความต้องการต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและบริบทของสถานศึกษา
	1.3 ผู้บริหารนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพและบริบทของสถานศึกษามาจัดลำดับความสำคัญเพื่อที่จะแก้ไข้ปัญหาที่เร่งด่วนก่อน
	1.4 ผู้บริหารและครูควรใช้เทคโนโลยีมาช่วยในวิธีการการแก้ไข้ปัญหาในการนิเทศ
	1.5 ผู้บริหารและครูควรนำวิธีการนิเทศภายในที่หลากหลายมาวิเคราะห์และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา
2. ด้านการจัดทำแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา	2.1 ผู้บริหารและครูร่วมกันจัดทำแผนการนิเทศภายในและนำปัญหาความต้องการของการนิเทศมาใช้ในการจัดทำแผน
	2.2 ผู้บริหารและครูต้องทราบถึงสภาพของปัญหาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาเพื่อที่จะเตรียมการปฏิบัติการนิเทศ
	2.3 ผู้บริหารมีการจัดทำแผนการนิเทศ โดยกำหนดวิธีการประเมินผลขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างชัดเจน
	2.4 ผู้บริหารต้องให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการหรือกิจกรรมการนิเทศด้วยตนเอง
3. ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา	3.1 ครูผู้รับผิดชอบในการดำเนินการปฏิบัติการนิเทศต้องชี้แจงให้กับผู้ที่จะทำการนิเทศเกี่ยวกับแผนการนิเทศให้ถูกต้องและชัดเจน
	3.2 ผู้บริหารจัดตั้งคณะทำงานที่จะช่วยในการปรับปรุงและแก้ไข้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน
	3.3 ผู้บริหารต้องส่งเสริมช่วยเหลือ สนับสนุนอำนวยความสะดวกและแนะนำให้ครูได้ปรับปรุงการเรียนการสอน
	3.4 ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูมีรูปแบบวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและต้องสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
4. ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.1 ผู้บริหารต้องจัดให้มีคณะกรรมการในการประเมินผลของการนิเทศ ซึ่งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
	4.2 บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนต้องทราบถึงผลการประเมินและต้องมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและแก้ไข้

กระบวนการนิเทศ	แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา
	4.3 ผู้บริหารและครูต้องมีการสร้างเครื่องมือและใช้เครื่องมือประเมินผลการนิเทศโดยนำเทคโนโลยีมาใช้
	4.4 ผู้บริหารต้องให้บุคลากรทุกคนมีการประเมินผลการนิเทศโดยประเมินตนเอง ประเมินเพื่อน เพื่อที่จะนำผลการประเมินมาเปรียบเทียบกันต่อไป

จากตารางที่ 2 พบว่า แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 17 แนวทาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศ 5 แนวทาง การจัดทำแผนการนิเทศ 4 แนวทาง การปฏิบัติการนิเทศ 4 แนวทาง และการติดตามและประเมินผลการนิเทศ 4 แนวทาง

ตอนที่ 2 ผลการประเมินแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.94	0.24	มากที่สุด	4.89	0.31	มากที่สุด
2. การจัดทำแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.89	0.31	มากที่สุด	4.82	0.39	มากที่สุด
3. การปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.92	0.25	มากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด
4. การติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.93	0.26	มากที่สุด	4.71	0.46	มากที่สุด
รวม	4.92	0.26	มากที่สุด	4.78	0.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ในครั้งนี้ มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

6.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 พบว่า

6.1.1 สภาพปัจจุบันของกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานในการนิเทศภายในสถานศึกษา มีกระบวนการนิเทศที่ยังไม่ชัดเจน สถานศึกษาจึงต้องให้ผู้บริหารและครูมีการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันกับความคาดหวัง เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดประเด็นปัญหา มีการกำหนดวิธีการแก้ปัญหาและกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติ สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศ มีการจัดทำโครงการนิเทศและกำหนดกิจกรรม รวมถึงการเตรียมการในการปฏิบัติงานการนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีวัดและประเมินผลที่หลากหลายเน้นการประเมินผู้เรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนามากกว่าการตัดสิน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษามีการนำผลการประเมินมาใช้มีการสรุปและรายงานผล สถานศึกษามีการกำหนดวิธีการประเมินผล และประเมินผลการนิเทศเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับ นัฐวุฒิ หาญชนะ, ธนาศักดิ์ ศิริบุญยพันธ์ (2567) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ด้านการวางแผนและพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน มีความต้องการพัฒนามากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเผยแพร่และขยายผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนภายในโรงเรียน และ ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน สอดคล้องกับ ญัฐกานต์ รัชชะ และคณะ (2561) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันการนิเทศภายในของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีระดับสภาพปัจจุบันการนิเทศสูงที่สุดคือ ด้านปฏิบัติการวางแผน รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการประเมินผล ตามลำดับ ด้านที่มีระดับสภาพปัจจุบันการนิเทศต่ำที่สุดคือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียน

6.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการประมวลผลทางเลือกเพื่อนำทางเลือกไปใช้ใน การวางแผนการแก้ปัญหา สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศ มีการจัดทำโครงการนิเทศและกำหนดกิจกรรมสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการปรับปรุงการสอนด้วยการสังเกตการสอนจากกลุ่มผู้นิเทศหรือครูนิเทศเพื่อนครูด้วยกัน มีการนำเทคนิคและวิธีการนิเทศที่หลากหลายมาใช้ในการนิเทศภายใน มีการสร้างและการใช้เครื่องมือในการประเมินผล สถานศึกษามีการกำหนดสาระสำคัญของเรื่องที่จะประเมินผลสุด และการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบความสำเร็จของโครงการกับวัตถุประสงค์กับเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อทราบผลการประเมินผล การนิเทศสถานศึกษา สอดคล้องกับสุริยา สุณาอาจ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่าสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ เรียงลำดับคะแนน เฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3

ลำดับ ได้แก่ ด้านการวางแผนและพัฒนากิจกรรมนิเทศภายใน ด้ายการเผยแพร่ ขยายผลอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนภายในโรงเรียน และด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน โดยสภาพที่พึงประสงค์ของกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

6.1.3 ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนากิจกรรมนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 โดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.52 เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นฉบับปรับปรุง (PNI_{Modified}) อยู่ระหว่าง 0.49 – 0.56 โดยด้านที่มีค่า PNI_{Modified} สูงที่สุดคือ การวิเคราะห์ข้อมูลในการนิเทศภายใน แสดงว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 จะต้องพัฒนากิจกรรมการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเร่งด่วนมาเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาสภาพปัจจุบันที่พบว่ากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาด้านการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และยิ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์พบว่ากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาด้านการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ดังนั้นสถานศึกษาควรที่จะพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานของสถานศึกษา จัดให้มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน อีกทั้งยังต้องวิเคราะห์นโยบายการจัดการศึกษา และการกำหนดความต้องการในการนิเทศ ควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหาให้สอดคล้องกับเวลางบประมาณ กำลังคน และควรมีการประมวลทางเลือกเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการแก้ปัญหากระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษา อีกทั้งผู้นิเทศต้องทราบปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ Pelling (2013) กล่าวว่าพัฒนางานด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา จะต้องวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยบางประการที่เกี่ยวกับการนิเทศภายในที่จะมีผลกระทบต่อพัฒนาด้านการนิเทศด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับ สมโภชน์ นันบุญ และจำเนียร พลหาญ (2565) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ โดยค่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการเผยแพร่และขยายผล การนิเทศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ลำดับที่ 2 ด้านการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียน ลำดับที่ 3 ด้านการปฏิบัติ การนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน และลำดับที่ 4 ด้านการวางแผนและพัฒนากิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียน

6.2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 พบว่า

6.2.1 แนวทางการพัฒนากิจกรรมนิเทศภายในสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ ด้านที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลในการนิเทศภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดทำโครงสร้างในการดำเนินการนิเทศ และกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินงาน ต้องทราบสภาพการศึกษาปัจจุบันปัญหาและความต้องการต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและบริบทของสถานศึกษา และนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพและบริบทของสถานศึกษามาจัดลำดับความสำคัญเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เร่งด่วนก่อนและควรใช้เทคโนโลยีมาช่วยในวิธีการการแก้ไขปัญหาในการนิเทศ สถานศึกษาควรนำวิธีการนิเทศภายในที่หลากหลายมาวิเคราะห์และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับ

บริบทของสถานศึกษา ด้านที่ 2 ด้านการจัดทำแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรร่วมกันจัดทำแผนการนิเทศภายในและนำปัญหา ความต้องการของการนิเทศมาใช้ในการจัดทำแผน และต้องทราบถึงสภาพของปัญหาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาเพื่อที่จะเตรียมการปฏิบัติการนิเทศ มีการจัดทำแผนการนิเทศ โดยกำหนดวิธีการประเมินผลขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ต้องให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการหรือกิจกรรมการนิเทศด้วยตนเอง

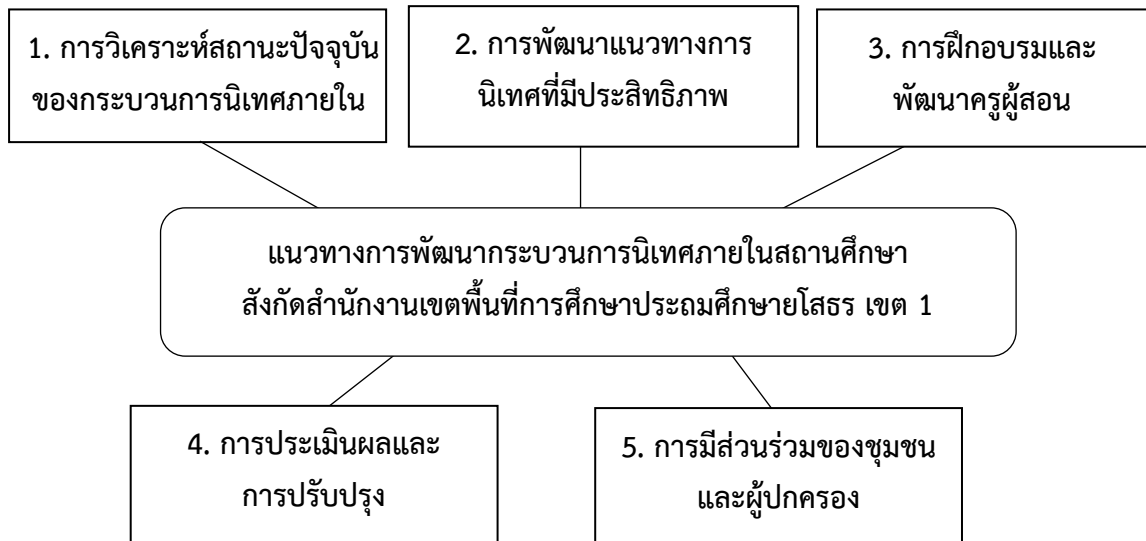
ด้านที่ 3 ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน สถานศึกษาต้องมีผู้รับผิดชอบในการดำเนินการปฏิบัติ การนิเทศต้องชี้แจงให้กับผู้ที่จะทำการนิเทศเกี่ยวกับแผนการนิเทศให้ถูกต้องและชัดเจนและมีคณะทำงานที่จะช่วยในการปรับปรุงและแก้ไขปัญหากับการเรียนการสอนอีกทั้งสถานศึกษาต้องส่งเสริมช่วยเหลือ สนับสนุนอำนวยความสะดวกและแนะนำให้ครูได้ปรับปรุงการเรียนการสอน สถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูมีรูปแบบวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและต้องสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

ด้านที่ 4 ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายใน สถานศึกษา สถานศึกษาควรมีคณะกรรมการในการประเมินผลของการนิเทศซึ่งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนต้องทราบถึงผลการประเมินและต้องมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและแก้ไข มีการสร้างเครื่องมือและใช้เครื่องมือประเมินผลการนิเทศโดยนำเทคโนโลยีมาใช้ สถานศึกษาต้องให้บุคลากรทุกคนมีการประเมินผลการนิเทศโดยประเมินตนเอง ประเมินเพื่อน เพื่อที่จะนำผลการประเมินมาเปรียบเทียบกับกันต่อไป

6.2.2 ผลการประเมินแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 พบว่าความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศภายในสถานศึกษา เนื่องจากแนวทางการพัฒนาด้านการวิเคราะห์ข้อมูลมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมเพราะสถานศึกษามีการจัดทำโครงสร้างในการดำเนินการนิเทศ และกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินงาน และทราบสภาพการศึกษาปัจจุบันปัญหา ความต้องการต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามบริบทของสถานศึกษาโดยมีการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพและบริบทของสถานศึกษามาจัดลำดับความสำคัญเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เร่งด่วน อีกทั้งยังมีการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในวิธีการการแก้ไขปัญหาในการนิเทศสถานศึกษาควรนำวิธีการนิเทศภายในที่หลากหลายมาวิเคราะห์และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งแนวทางการพัฒนาที่จัดทำขึ้นมีความเหมาะสม เข้าใจได้ง่าย สามารถปฏิบัติตามได้ สามารถพัฒนาการกระบวนการนิเทศ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาได้ครบถ้วน สมบูรณ์ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาจึงมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ สมโภชน์ นันบุญ และจำเนียร พลหาญ (2565) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ พบว่า ด้านวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านวางแผนและพัฒนากิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียน ด้านปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ด้าน ติดตามและ ประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน และด้าน เผยแพร่และขยายผลการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่องซึ่งผลการประเมินแนว

ทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

7. องค์ความรู้ใหม่

1. การวิเคราะห์สถานะปัจจุบันของกระบวนการนิเทศภายใน

1.1 วิจัยการวิเคราะห์สถานะปัจจุบัน: ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในที่ใช้ในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 เพื่อระบุข้อดีและปัญหาที่พบ

1.2 การประเมินผลการนิเทศ ใช้เครื่องมือเช่น แบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลการนิเทศที่เป็นอยู่

2. การพัฒนาแนวทางการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ

2.1 การศึกษานวัตกรรมการนิเทศ สำรวจและศึกษาแนวทางการนิเทศที่ประสบความสำเร็จในสถานศึกษาต่างๆ หรือในพื้นที่อื่นๆ เพื่อหาแนวทางที่สามารถนำมาปรับใช้ได้

2.2 การใช้เทคโนโลยีในกระบวนการนิเทศ วิเคราะห์และพัฒนาเทคโนโลยีที่สามารถสนับสนุนการนิเทศ เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการนิเทศหรือการติดตามผลการพัฒนาครู

3. การฝึกอบรมและพัฒนาครูผู้สอน

3.1 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ออกแบบหลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับครูผู้สอนเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการสอนและการประเมินผล

3.2 การพัฒนาภาวะผู้นำในการนิเทศ พัฒนาความสามารถของครูผู้สอนในการเป็นผู้นำในกระบวนการนิเทศ เช่น การสร้างความเชื่อมั่น การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม

4. การประเมินผลและการปรับปรุง

4.1 การติดตามและประเมินผล พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการนิเทศ เพื่อให้สามารถปรับปรุงและพัฒนากระบวนการนิเทศได้อย่างต่อเนื่อง

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศ ใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินเพื่อวิเคราะห์และระบุแนวทางการปรับปรุงที่เหมาะสม

5. การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง

5.1 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง ในการพัฒนาการศึกษา เพื่อสนับสนุนกระบวนการนิเทศและการพัฒนานักเรียน

5.2 การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ พัฒนากลยุทธ์ในการสื่อสารกับชุมชนและผู้ปกครอง เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในกระบวนการนิเทศ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศภายในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา ควรศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการนิเทศ รวมถึงวิเคราะห์นโยบายการจัดการศึกษา โดยกำหนดความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษา

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ที่มีทั้งความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครู สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา และพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศภายใน

8.3.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศภายใน

9. บรรณานุกรม

ชยาگانต์ เรื่องสุวรรณ. (2562). การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ณัฐกานต์ รัชชะ และคณะ. (2561). การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. *Journal of Ratchathani Innovative Social Sciences*. 11(1). 41-52.

- ธีระภัทร พินิจมนตรี และชยาگانต์ เรืองสุวรรณ. (2566). **ขั้นตอนการศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1.** การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ระดับชาติ ครั้งที่ 7 RMU NGRC2023. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 6 ธันวาคม 2566. 781-792.
- นัฐวุฒิ หาญชนะ, ธนาศักดิ์ ศิริบุญนนท์. (2567) **แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3.** วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 4(1). 159-170.
- ไพศาล วรคำ. (2565). **การวิจัยทางการศึกษา (Educational Research).** มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2557). **การนิเทศการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 5. สงขลา : นาฏศิลป์ โฆษณา.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2554). **นิเทศการสอน.** พิมพ์ครั้งที่ 9. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2556). **ศาสตร์การนิเทศการสอน และการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ: ทฤษฎี กลยุทธ์สู่การปฏิบัติ.** พิมพ์ครั้งที่ 12. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวัง สนามจันทร์นครปฐม.
- วัลลภา อาริรัตน์. (2558). **การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25.** วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 9(3). 165-173.
- สมโภชน์ นันบุญ และจำเนียร พลหาญ. (2565). **แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 6.** มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 22 กรกฎาคม 2565. 325-336.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธรเขต 1.(2565). **รายงานผลการติดตามประเมินผลและนิเทศการศึกษา.** ยโสธร : กลุ่มนิเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธรเขต 1.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579.** กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. (2560). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.** กรุงเทพฯ : บริษัท ธนาเพรส จำกัด.
- สุรียา สุนาอาจ. (2562). **การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Pelling, N.J. (2013). **Supervisory Identity Development and Its Relationship to Supervisory Experience Counselling Experience and Training in Supervision.** *Dissertation Abstracts International.* 7(3). 553-558.